

Ocene in stališča županov in svetnikov do dela policije – študija primera

David Smolej, Policijska postaja Koper

Vinko Gorenak, Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru

Namen

Namen prispevka je proučevati ocene in stališča županov in svetnikov občin Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje do dela policistov na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi, Grosuplje, ki teritorialno pokrivajo te občine. Cilj prispevka je ugotoviti kakšne so ocene in stališča županov in svetnikov omenjenih občin do dela policistov na omenjenih policijskih postajah.

Metodologija

Za pripravo teoretičnega dela prispevka smo uporabili metodo analize tekstov, za pripravo empiričnega dela prispevka pa smo uporabili neeksperimentalno raziskovanje, metoda zbiranja podatkov je bila terenska študija, tehnika pa anketni vprašalnik. Pridobljene podatke smo analizirali s pomočjo programa Excel in SPSS for Windows.

Ugotovitve

Avtorja sta na osnovi ugotovitev, ki temeljijo na anketiranju ustreznega števila županov in svetnikov omenjenih občin predlagala ustrezne ukrepe za izboljšanje stanja na področju sodelovanja med policisti ter župani in svetniki omenjenih občin.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je bila opravljena le na območju petih občin v Sloveniji, zato rezultate raziskave ne moremo posplošiti na območje celotne Slovenije, saj je v Sloveniji 211 občin. To predstavlja omejitev raziskave. Da bi ugotovili rezultate za celotno Slovenijo, so gotovo potrebne dodatne raziskave ali ena sama raziskava na ustreznem vzorcu vseh občin v Sloveniji.

Praktična uporabnost

Ne glede na omejitve prispevka pa lahko z gotovostjo trdimo, da ima raziskava praktično uporabnost, najmanj za občine Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje, kot tudi za vodstva istoimenskih policijskih postaj.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je izvirne narave, saj tovrstna raziskava na proučevanem območju še ni bila opravljena.

Ključne besede: lokalna samouprava, ocene in stališča županov in svetnikov, policija, policijsko delo v skupnosti

1 Uvod

Policija v Republiki Sloveniji je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Njena organiziranost, pooblastila, naloge in druge določbe so zapisane v Zakonu o policiji (2009). Z leti se je spreminjala tako organiziranost policije kot zakonodaja. Ker je policija prišla do spoznanja, da sama ne more reševati vseh problemov varnosti je bila v Zakon o policiji (1998) vpeljana novost, ki govori o sodelovanju v okviru pristojnosti policijskih postaj in policijskih uprav z organi lokalnih skupnosti. Sodelovanje policije z lokalno skupnostjo danes imenujemo policijsko delo v skupnosti ali ang. community policing. Policijsko delo v skupnosti je nekakšna vez med policijo in lokalno skupnostjo, ki omogoča sodelovanje, ter skupno reševanje problemov varnosti v skupnosti. V ta namen akterji sodelujejo na okroglih mizah in varnostnih sosvetih, ter krepijo sodelovanje s podpisi protokolov o sodelovanju različnih služb za potrebe zagotavljanja varnosti.

V tem prispevku bomo skušali ugotoviti kakšne so ocene in stališča županov in svetnikov v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje do dela policije in policistov na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje. V empiričnem delu prispevka bomo predstavili rezultate, pridobljene z anketo, ki je bila izvedena med župani in svetniki občin Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje. Z analizo odgovorov bomo ugotavljali, kakšne so njihove ocene in stališča do dela policistov na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje.

2 Teoretični uvod

2.1 Ministrstvo za notranje zadeve - policija

Policija je v skladu z zakonskimi predpisi del Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije in deluje kot organ v sestavi ministrstva. To ji v zakonskem smislu zagotavlja večjo samostojnost in lahko deluje kot samostojen subjekt, hkrati pa ji takšen položaj omogoča večjo stopnjo avtonomnosti, ter neodvisnost od dnevne politike, pogostih menjav ministrov in politikov. Policijo vodi generalni direktor policije, ki mu ob menjavi ministra za notranje zadeve ni potrebno ponuditi svojega odstopa, temveč s svojim delom nadaljuje. Generalni direktor je za svoje delo odgovoren ministru, ki Vladi Republike Slovenije predlaga njegovo imenovanje ali razrešitev. Generalni direktor policije ima svojega namestnika, ki ga prav tako na predlog ministra razrešuje in imenuje Vlada Republike Slovenije (Gorenak, Žaberl in Gorenak, 2009).

Po določitih Zakona o policiji (2009) je slovenska policija sestavljena in organizirana iz treh organizacijskih nivojev. Ti so: generalna policijska uprava, ki predstavlja policijo na državnem nivoju; 11 policijskih uprav, ki predstavljajo regionalni nivo; in policijske postaje, ki delujejo na lokalnem nivoju. Slovenska policija ima sedež v Ljubljani, operativne naloge in druga dela v organizacijskih enotah pa izvajajo notranje organizacijske enote (Peklar, 2006).

2.1.1 Naloge policije in policijska pooblastila

Največ nalog policije je zajetih v Zakonu o policiji (2009), ki določa da policija varuje življenja osebno varnost in premoženja ljudi, preprečuje in odkriva kazniva dejanja in prekrške ter njihove storilce izroča pristojnim organom. Poleg tega policija opravlja naloge na področju varnosti v cestnem prometu, javnem redu in miru, varuje državno mejo, določene osebe ter objekte kot tudi določena delovna mesta in opravlja druge naloge.

Država represivnim organom podeli pooblastila kot orodje za uspešno in učinkovito izvajanje prej naštetih nalog. Pooblastilo pa ne pomeni le pravico izvajati določen ukrep, temveč je v večini primerov dolžnost policista. Taka dolžnost je na primer prijeti in privedi določeno osebo, ter v določenih primerih tudi pridržati. Kot pravica policista, da uporabi določeno pooblastilo,

pa je varnostni pregled, pregled osebe, ter druga pooblastila določena v zakonih in podzakonskih aktih (Žaberl, 2006).

2.1.2 Generalna policijska uprava

Generalna policijska uprava predstavlja najvišji nivo organiziranosti slovenske policije. Vodi jo generalni direktor policije, ki je za svoje delo odgovoren ministru za notranje zadeve. Naloge generalne policijske uprave izvajajo notranje organizacijske enote na območju celotne države in zajemajo spremljanje, analiziranje, ocenjevanje varnostnih razmer, ugotavljanje stanja na področju izvrševanja policijskih nalog in usklajevanje dela policijskih uprav (Gorenak in sodelavci, 2009).

2.1.3 Policijska uprava

Na območju Republike Slovenije je 8 policijskih uprav, ki jih vodijo direktorji in so za delo odgovorni generalnemu direktorju policije. Policijska uprava opravlja naloge na določenem območju države, kjer usklajuje in usmerja delo policijskih postaj, ter jim nudi strokovno pomoč. Policijska uprava prevzame tudi del zahtevnejših operativnih nalog, ki jih izvajajo notranje organizacijske enote policijske uprave (Zakon o policiji, 2009).

2.1.4 Policijska postaja

Policijsko postajo vodi komandir, ki je za svoje delo in stanje na policijski postaji odgovoren direktorju policijske uprave. Policijska postaja je ustanovljena neposredno za izvajanje operativnih nalog na območnih in področnih policijskih postajah, ki jih določi minister. Območne policijske postaje so ustanovljene za delo na območju več lokalnih skupnosti in opravljajo večino nalog policije, med tem ko so področne policijske postaje ustanovljene z namenom izvajanja samo določenih nalog. Take policijske postaje so specializirane za določeno področje dela kot je promet, meja, letalstvo in druge (Peklar, 2006).

2.1.5 Delo policije na območju Republike Slovenije v letih 2008 in 2009

Policija je v letu 2009 obravnavala 81.917 kaznivih dejanj kar je za 6,8 % več kot v letu 2008, storilci pa so povzročili več milijonov evrov škode kot v letu 2008. Posledično se je povečala tudi preiskovanost kaznivih dejanj. Najbolj v porastu so bila korupcijska kazniva dejanja, saj jih je bilo leta 2008 le 18, v letu 2009 pa kar 231.

Policija je v letu 2009 obravnavala tudi nekoliko več kršitev predpisov o javnem redu v primerjavi z letom 2008. Prevladovale so predvsem kršitve Zakona o tujcih (2008), Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (1999) in Zakona o osebni izkaznici (2008).

Varnost v cestnem prometu se je, glede na leti 2008 in 2009 izboljšala, saj se je zgodilo za 9,6 % manj prometnih nesreč. Prav tako je manj oseb izgubilo življenje in manj je bilo hudo in lahko telesno poškodovanih. Policisti so v letu 2009 zasegli 30,9 % več motornih vozil kot leto prej in pridržali 170 % več oseb, ki so vozile vozilo v cestnem prometu pod vplivom alkohola.

Nedovoljeni prehodi čez državno mejo so se glede na obe leti v zadnjem zmanjšali za 30,5 %, policisti pa so obravnavali 19,3 % več oseb zaradi nedovoljenega prebivanja na območju Republike Slovenije.

V policiji je bilo konec leta 2009 sistematiziranih 10.985 delovnih mest, zasedenih pa 9.349 kar je nanj kot v letu 2008, ko je bilo zasedenih 9.300 od 10.590 sistematiziranih delovnih mest (Poročilo o delu policije za leto 2009, 2010).

2.1.6 Delo policijske uprave Koper v letu 2008 in 2009

Na območju Policijske uprave Koper je bilo v letu 2009 zaznati porast kaznivih dejanj, predvsem nasilje v družini. Zaradi lege med Republiko Hrvaško in Republiko Italijo so storilci tudi tujci, ki so v tranzitu na tem območju in je preiskava zato še težja. Preiskanih kaznivih dejanj v letu 2009 je bilo 50,3 % kar je nekoliko več kot leto prej.

Na področju javnega reda je bilo v letu 2009 več kršitev kot leta 2008, predvsem na področju meje in tujcev ter varstvu javnega reda, ko gre za kršitve s hrupom.

Na tem območju se je v letu 2009 zgodilo več prometnih nesreč kot leto prej, vsako leto je življenje izgubilo 8 ljudi, zadnje leto pa je bilo manj telesno poškodovanih. Delo je bilo usmerjeno na izločanje kršiteljev povratnikov iz cestnega prometa, saj jim je bilo zaseženih 80 vozil. Policisti so na področju prometa izvajali preventivne akcije Zapelji me varno, Motoristi za motoriste in druge (Poročilo o delu policijske uprave Koper za leto 2009, 2010).

2.1.7 Delo policijske uprave Ljubljana v letu 2008 in 2009

Tudi na Policijski upravi Ljubljana se je v letu 2009 povečalo število kaznivih dejanj za 1287, povečala se je tudi preiskavnost le teh. V porastu sta bili predvsem splošna in organizirana kriminaliteta. Obravnavanih je bilo nekoliko manj kršitev javnega reda in miru, med temi pa so prevladovale kršitve Zakona o osebni izkaznici (2008) in Zakona o tujcih (2008). Izrečenih je bilo več prepovedi približevanja.

Na področju varnosti v cestnem prometu je bilo v letu 2009 izvedenih več ukrepov kot leto prej, posledično pa se je stanje na tem področju izboljšalo, saj je bilo manj prometnih nesreč.

Policijska uprava je v tem obdobju izvajala preventivne projekte Dovolj imam pokanja in varno s kolesom v prometu (Poročilo o delu policijske uprave Ljubljana za leto 2009, 2010).

2.2 Policijsko delo v skupnosti

Policijsko delo v skupnosti se je v Evropi prvič pojavilo v začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja v Veliki Britaniji ter na Nizozemskem in Švedskem. Vpeljani so bili tako imenovani preventivni policisti, ki so skrbeli za sodelovanje policije s skupnostjo in preventivne dejavnosti. V Sloveniji poznamo takega policista pod imenom vodja policijskega okoliša, ki se je pred tem imenoval vodja varnostnega okoliša (Kosmač in Gorenak, 2004).

Policijsko delo v skupnosti je ožje pojmovanje dela policije, ki se ukvarja z odpravo vzrokov, ki vodijo k nastanku deviantnih ravnanj. Zato policija uporablja različne metode in oblike dela, kot so svetovanje in delo v posvetovalnih telesih ter pisarnah kot tudi izobraževanje otrok in odraslih. Te oblike dela se razlikujejo od klasičnih represivnih oblik in jih izvajajo predvsem vodje policijskih okolišev (Zbirka navodil in usmeritev s področja sektorja za organizacijo in razvoj uniformirane policije, 2001).

Večina ljudi si predstavlja, da je delo policije predvsem zatiranje kriminalitete, preiskava kaznivih dejanj in prekrškov ter prijemanje storilcev. Tako mišljenje je zmotno, saj policija deluje še na mnogih drugih področjih, kot so vzdrževanje javnega reda in miru, zagotavljanje prometne varnosti in pomoč občanom ob naravnih nesrečah in drugih izrednih dogodkih. Študije so pokazale, da se s podobnimi problemi policija ukvarja kar 80 % časa, kar pomeni da jim ne ostane dovolj časa za preiskovanje kriminalitete (Meško, 2001).

2.2.1 Sodelovanje policije s skupnostjo in reševanje problemov

Temeljni element policijskega dela v skupnosti je sodelovanje policije z posameznimi občani, poslovneži, uradi in institucijami, ki so prisotne v skupnosti. Te skupine občanov so vključene zlasti pri reševanju problemov, ki sledi klasičnemu policijskemu delu. Pojav kriminalitete in drugi problemi so simptomi, ki kažejo, da je v skupnosti nekaj narobe, zato je potrebno s sodelovanjem policije in skupnosti nekaj storiti za njihovo reševanje in odpravljanje vzrokov (Meško, 2001).

2.2.2 Opredeljevanje problemov

Policija mora pri reševanju problemov najprej problem identificirati. Poleg klasičnih nalog policije (npr. preiskovanje kriminalitete) se ukvarja tudi s socialnimi problemi v skupnosti, ki niso tesno povezani z zakoni, ki jih izvajajo policisti. Vendar so policisti dolžni svetovati in iskati primerne rešitve problemov, ki pestijo občane. Za izvajanje kakovostnih analiz, s katerimi je

mogoče načrtovati in izvajati policijsko delo v skupnosti, predlagata Eck in Spelman (1989) uporabo dveh tehnik – SARA model in model raziskovanja kriminalnih žarišč.

2.2.2.1 SARA model

SARA model vključuje v prvi vrsti posnetek stanja, ki vsebuje identifikacijo problema, njegove značilnosti in zaskrbljenost skupnosti glede problema. Te informacije pridobi vodja policijskega okoliša od občanov, ki menijo da se je problem pojavil in ga je potrebno rešiti. Ko so zbrani vsi podatki, je le te potrebno analizirati in vključiti občane ali druge strokovnjake, z namenom večplastne obravnave problema. Tej analizi sledi najpomembnejša faza izvajanja ukrepov, ko se konkretno izvaja določena naloga za rešitev problema in se v končni fazi oceni kakšni so bili učinki ukrepov. Ocena je pomembna za nadaljnja preventivna delovanja ter načrtovanje tehnik za zmanjšanje problemov (Eck in Spelman, 1989).

2.2.2.2 Model kriminalnih žarišč

Kriminalna žarišča se pojavijo na določenem kraju ali pa ob določenem času. To je izhodišče za preventivno dejavnost policije, ko je možno za določeno območje s sodobno informacijsko tehnologijo izračunati in ugotovi kje in kdaj se bo pojavilo kriminalno žarišče. V ta namen na teh žariščih policija postavlja zasede in poskuša zaznati kaznivo dejanje, ter prijete storilce (Sherman, 1995).

2.3 Lokalna samouprava

Lokalna samouprava je način upravljanja javnih zadev, pri katerem posredno ali neposredno preko izvoljenih predstavnikov sodelujejo prebivalci določene skupnosti, ki je ožja od države. O lokalni samoupravi govorimo takrat, ko ji država prizna pravni obstoj in jim podeli pravico odločanja o določenih vprašanjih in jim zagotovi potrebna sredstva. Predstavniški organi lokalnih skupnosti sprejmejo politične odločitve, ki morajo biti v skladu z ustavo in zakoni. Upravni proces, ki se začne na ravni lokalne skupnosti je samostojen upravni proces, ki pa je vendarle povezan z procesom na državni ravni (Virant, 2004).

2.3.1 Evropska listina lokalne samouprave

Evropsko listino lokalne samouprave (1996) je sprejel Svet Evrope 15. oktobra 1985 v Strasbourgu. Govori o javnih zadevah, ki naj bodo v pristojnosti lokalnih skupnosti in preprečuje poseganje države v njihovo pristojnost. Država, ki ratificira to listino se zaveže, da bo upoštevala najmanj dve tretjini njenih določb. Tako je dovolj zavezujoča, na drugi strani pa dopušča specifičnost v ureditvi in praksi posameznih držav (Kocjančič, Ribičič, Grad in Kaučič, 2006).

2.3.2 Ustavne določbe o lokalni samoupravi

Lokalna samouprava je opredeljena kot pravno sistemska institucija tudi v Ustavi Republike Slovenije (1991). Tako v 9. členu govori, da je prebivalcem Republike Slovenije zagotovljena lokalna samouprava, ki je omenjena v splošnih določbah, v poglavju o temeljnih pravicah in svoboščinah ter še na mnogih mestih.

2.3.3 Naloge občin in njeni organi

Občina opravlja zadeve javnega pomena, ki se določijo s splošnim aktom občine ali s področno zakonodajo. Bistveni del javnih zadev opravlja v lastni pristojnosti in v korist lokalnega prebivalstva. Zakon o lokalni samoupravi (2007) določa različne naloge občin. Naj jih naštejemo le nekaj: opravlja občinsko premoženje, skrbi za gospodarski razvoj, javne službe in okolje, ustvarja pogoje za izobraževanje ter še veliko drugih.

V vsaki občini pa so za njihovo uspešno delovanje ustanovljeni organi. Pri nas poznamo občinski svet, ki je najvišji organ odločanja in sprejema statut občine, odloke in druge akte. Številčna sestava tega telesa je odvisna od števila prebivalcev.

Naslednji organ v občini je župan, ki občino zastopa in odgovarja za odločitve občinskega sveta. Župan se voli na neposrednih volitvah.

Nadzorni odbor v občini nadzira porabo proračunskih sredstev in imenuje občinski svet. Člani nadzornega odbora ne morejo biti istočasno člani občinskega sveta ali občinski uradniki ali drugi uslužbenci, ki so porabniki proračunskih sredstev.

V občini poznamo tudi odbore, ki jih je lahko več in opravljajo nalogo nadzorovanja občinskih javnih služb (Kocjančič in sodelavci, 2006).

2.4 Predhodne raziskave s področja ocen županov in svetnikov do dela policije

V letu 2002 je bila opravljena raziskava, ki se je navezovala na ocene županov in svetnikov do uspešnosti policijskih postaj. V raziskavo je bilo vključenih 2300 županov in svetnikov iz 128 občin, ki se teritorialno pokrivajo z 39 policijskimi postajami za opravljanje splošnih nalog policije (Gorenak, 2003). Ugotovil je, da so župani in svetniki najboljše ocenili stopnjo podpore policijskemu delu, sledila je stopnja zadovoljstva z delom policijskih postaj, nekoliko nižje so ocenili stopnjo zadovoljstva s posameznimi segmenti dela policijskih postaj in stopnjo varnostnega počutja v kraju bivanja, najslabše pa so ocenili možnost in želje po vplivanju na delo policijskih postaj.

3 Metoda

3.1 Namen in cilj

Namen našega prispevka je proučevati ocene in stališča županov in svetnikov občin Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje do dela policistov na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi, Grosuplje, ki pokrivajo te občine.

Opravili bomo empirično raziskavo o cenah in stališčih županov in svetnikov. Ta raziskava se nanaša na policiste, ki opravljajo naloge na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje.

Cilj raziskave je ugotoviti kakšne so ocene in stališča županov in svetnikov v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje do dela policije in policistov na policijskih postajah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje. Na podlagi teoretičnih spoznanj iz prvega dela prispevka in empirične raziskave bomo ugotavljali, kako se rezultati ujemajo s teoretičnimi spoznanji. Prav tako bomo opredelili svoja stališča in ocene o rezultatih raziskave, ter podali predloge za izboljšanje stanja na proučevanem področju.

3.2 Opis vzorca, vprašalnika in postopka

Za vzorec smo vzeli pet občin, in sicer: Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje. Obravnavane občine imajo skupaj 128 občinskih svetnikov in vsaka svojega župana, delujejo pa na območjih, kjer so za izvajanje splošnih policijskih nalog pristojne policijske postaje Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje.

Pripravili smo anketni vprašalnik. Prvi del je bil sestavljen iz 50 vprašanj, ki smo jih razdelili v 6 sklopov in jih poimenovali »Zadovoljstvo z delom policistov«, »Uspešnost policistov«, »Sodelovanje s policisti«, »Varnostno počutje«, »Sodelovanje policistov z javnostjo« in »Interpersonalne kompetence policistov«. Anketiranci so odgovarjali s pomočjo petstopenjske Likertove lestvice, pri čemer je ocena 1 pomenila, da trditev sploh ne drži, ocena 5 pa da trditev popolnoma drži.

Drugi del vprašalnika so sestavljala demografska vprašanja.

Podatke smo zbirali z anketiranjem med župani in občinskimi svetniki. V Mestni občini Koper smo na začetku seje, ki je bila 10. 3. 2010, razdelili 31 anketnih vprašalnikov. Do konca seje je 22 svetnikov vrnilo 22 izpolnjenih vprašalnikov. Dne 22. 4. 2010 smo 79 svetnikom v občinah

Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje po pošti poslali anketne vprašalnike in jih do 28. 5. 2010 prejeli 32. Skupaj smo zbrali 54 izpolnjenih vprašalnikov.

3.3 Uporabljene metode

Za pripravo teoretičnega dela tega prispevka smo uporabili metodo analize tekstov. V empiričnem delu pa smo uporabili neeksperimentalno raziskovanje, metoda dela je bila terenska študija, tehnika pa anketni vprašalnik. Podatke smo obdelali s pomočjo računalniških programov Excell in SPSS for Windows. Uporabili smo opisno statistiko in analizo variance.

4 Analiza in interpretacija rezultatov

4.1 Analiza demografskih podatkov anketirancev

V raziskavi je sodelovalo 54 anketirancev, 30 moških in 22 žensk pri čemer dva anketiranca nista odgovorila na to vprašanje. Najmlajši sodelujoči je imel 25 let, najstarejši pa 74. Povprečna starost vseh anketirancev je bila 46,26 let. Glede izobrazbe sodelujočih smo ugotovili, da je imelo 1,9 odstotkov osnovno šolo, 3,8 odstotkov poklicno šolo, 26,4 odstotkov srednjo šolo, 13,2 odstotka višjo šolo, 18,9 odstotkov visoko šolo in 35,8 odstotkov univerzitetno izobrazbo ali več.

Prav tako smo ugotavljali kraj bivanja anketirancev in ugotovili, da jih 26,4 odstotka prihaja iz vasi, 7,5 odstotka iz trga (kraj s šolo in trgovino ter zdravstvenim domom), 54,7 odstotka iz manjšega mesta in 11,3 odstotka iz velikega mesta.

Ugotovili smo tudi območja upravnih enot in policijskih postaj, kamor spadajo anketiranci. Ugotovili smo, da jih je 40,7 odstotka iz Kopra, 16,7 odstotkov iz Izole, prav toliko iz Pirana, 18,7 odstotkov iz Zagorja ob Savi in 7,4 odstotkov iz Grosuplja.

4.2 Oblikovanje združenih spremenljivk

V nadaljevanju smo oblikovali združene spremenljivke. Devet trditev, ki so se nanašale na oceno zadovoljstva z dejavniki, ki označujejo delo policistov določene policijske postaje, smo združili v združeno spremenljivko in jo poimenovali »Zadovoljstvo z delom policistov«.

Sedem trditev, ki so se nanašale oceno v kolikšni meri so policisti uspešni na določenem področju dela policije, smo združili v združeno spremenljivko in jo poimenovali »Uspešnost policistov«.

Nadaljnjih šest trditev se je nanašalo na oceno pripravljenosti sodelovanja s policisti pri reševanju varnostnih problemov v določenem okraju, oziroma mestu ali sodelovanje pri odpravi morebitnih varnostnih problemov in sicer pri načrtovanju ukrepov za preprečevanje deviantnih ravnanj, ter sodelovanju z vodstvom policijskih postaj pri reševanju pritožb zoper policiste. Te trditve smo združili v združeno spremenljivko in jo poimenovali »Sodelovanje s policisti«.

Sedem trditev v nadaljevanju, ki so se nanašale na oceno varnosti podnevi in ponoči v bivalnem okolju in prisotnost vandalizma, problemov z drogo, kršitve javnega reda, kriminala in prometne varnosti smo združili v združeno spremenljivko, ki smo jo poimenovali »Varnostno počutje«.

Pet trditev, ki se je nanašalo na oceno v kolikšni meri policijske postaje dovolj hitro in kvalitetno obveščajo javnost o varnostnih dogodkih, gradijo partnerski odnos z občani pri zagotavljanju varnosti, objektivno posredujejo informacije in nudijo preventivne nasvete, smo združili v združeno spremenljivko in jo poimenovali »Sodelovanje policistov z javnostjo«.

Nazadnje smo šestnajst trditev, ki so se nanašale na ocene, v kolikšni meri so policisti dostopni, komunikativni, objektivni, prijazni, iskreni, natančni, zaupljivi, korektni, pravični, samozavestni, tolerantni, zanesljivi, odkriti, spoštljivi, realni in zanesljivi združili v združeno spremenljivko in jo poimenovali »Interpersonalne kompetence policistov«.

4.3 Aritmetične vrednosti združenih spremenljivk

V nadaljevanju smo izračunali aritmetične vrednosti združenih spremenljivk. Rezultate prikazujemo v Tabeli 1.

Tabela št. 1: Združene spremenljivke

ZDRUŽENA SPREMEN.	ARIT. SREDINA	STAND. ODKLON
»Zadovoljstvo z delom policistov«	3,14	0,68
»Uspešnost policistov«	3,17	0,60
»Sodelovanje s policisti«	3,82	0,78
»Varnostno počutje«	3,37	0,62
»Sodelovanje policistov z javnostjo«	3,19	0,75
»Interpersonalne kompetence«	3,24	0,83

Iz Tabele je razvidno, da so anketiranci najvišje ocenili združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti«, nekoliko nižje združeno spremenljivko »Varnostno počutje« in združeno spremenljivko »Interpersonalne kompetence« sledijo pa ocene združenih spremenljivk »Sodelovanje policistov z javnostjo«, »Uspešnost policistov« in »Zadovoljstvo z delom policistov«.

4.4 Analiza statistično pomembnih razlik

Z analizo variance smo naredili izračun glede združene spremenljivke »Varnostno počutje«, pri čemer smo upoštevali policijsko postajo na območju, kjer prebivajo anketiranci. Ugotovili smo, da prihaja do statistično pomembnih razlik med anketiranci ($F=2,84$; $p=0,035$). Anketiranci so »Varnostno počutje« ocenili s povprečno oceno 3,37. Najvišje so to združeno spremenljivko ocenili anketiranci iz območja Policijske postaje Grosuplje (3,62), nekoliko nižje anketiranci iz območja Policijske postaje Koper (3,56), še nižje anketiranci iz območja Policijske postaje Zagorje ob Savi (3,43) in Policijske postaje Piran (3,28). Najnižje ocene so podali anketiranci iz območja Policijske postaje Izola (2,78).

Z analizo variance smo izračunali tudi oceno »Interpersonalnih kompetenc« policistov glede na posamezno policijsko postajo. Ugotovili smo statistično pomembne razlike ($F=2,92$; $p=0,045$). Anketiranci so »Interpersonalne kompetence« ocenili z aritmetično sredino 3,24. Najvišjo oceno so prejeli policisti Policijske postaje Grosuplje (4,25), nekoliko nižjo policisti Policijske postaje Izola (3,82), še nekoliko nižjo so dobili policisti Policijske postaje Zagorje ob Savi (3,45) in Policijske postaje Piran (3,23). Najnižjo oceno so prejeli policisti Policijske postaje Koper (2,72).

5 Ugotovitve in priporočila

Ugotovitev, da so župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje najbolj zadovoljni s »Sodelovanjem s policisti« (3,82) ne preseneča, saj je bilo v zadnjih letih delo policije v veliki meri usmerjeno v skupnost. To se je kazalo v skupnih poostrenih nadzorih policije z organi v lokalni skupnosti in delovnimi posveti na okroglih mizah. Tudi policisti, ki vodijo policijski okoliš so se iz tako imenovanih »univerzalnih policistov« v večji meri preusmerili v policiste katerih cilj je preventiva in preprečevanje deviantnih ravnanj še preden

ti nastanejo. V primerjavi z raziskavo Gorenak (2003), ko je bila podobna združena spremenljivka uvrščena na zadnje mesto lahko vidimo, da se je ta segment dela policije v zadnjih letih precej izboljšal.

Župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje so »Varnostno počutje« ocenili z drugo najboljšo oceno (3,38). V primerjavi z raziskavo Gorenak (2003) ugotavljamo, da se je stopnja varnostnega počutja dvignila iz četrtega na drugo mesto, kar kaže na dobro delo policistov v segmentu zagotavljanje splošne varnosti. Kljub temu je bilo ugotovljeno, da se najmanj varno počutijo na območju Policijske postaje Izola (2,78), kjer predstavljajo prepovedane droge velik problem. Tudi nekaj svetnikov Občine Izola je posebej poudarilo, da opažajo pojav prepovedanih drog. Prisotnost le-teh pa seveda daje občutek nevarnosti tako za sebe kot tudi za svoje bližnje. Komandirju policijske postaje Izola predlagamo, da okrepi delo policistov na področju preprečevanja zlorab prepovedanih drog ter striktno ukrepanje zoper kršitelje in storilce kaznivih dejanj pri zlorabi prepovedanih drog.

»Interpersonalne kompetence policistov« so župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje ocenili s povprečno oceno (3,24). Glede na to, da imajo sicer občani največ stika s policisti v cestnem prometu, pri nadzoru in represivnih ukrepih, je to zadovoljiv rezultat. Najboljšo oceno so dobili policisti Policijske postaje Grosuplje (4,52) najslabšo pa policisti na Policijske postaje Koper (2,72). Poznavajoč razmere in realnost ugotavljamo, da v notranjosti Slovenije in tudi na policijskih postajah Grosuplje in Zagorje ob Savi delajo v povprečju starejši policisti, ki v teh okoljih tudi bivajo dlje časa. Na policijskih postajah Piran in Koper pa so zaposleni zelo mladi policisti, ki so za pridobitev policijskih pooblastil obiskovali le nekaj mesečni tečaj in se na delo vozijo večinoma iz drugih koncev Slovenije. Mladi policisti prav tako potrebujejo čas, da dobijo občutek za delo in toleranco do oseb v postopku. Komandirjema na najslabše ocenjenih policijskih postajah v Kopru in Piranu predlagamo več usposabljanj za mlade policiste in omogočanje več pomoči starejših in izkušenejših policistov mlajšim in neizkušanim.

»Sodelovanje policistov z javnostjo« je združena spremenljivka, ki so jo župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje ocenili z oceno 3,19. Na tem področju lahko ugotovimo, da je policija v veliko primerih omejena glede samega nujenja podatkov javnosti, saj bi bili lahko nudeni podatki v nasprotju z interesi še tekočih preiskav v predkazenskih postopkih. Vendarle pa policija sodeluje z javnostjo, ko je to potrebno za izsleditve osumljenec kaznivih dejanj, iskanje pogrešanih oseb ali morebitnih prič določenega dogodka. Rezultat ni slab, toda dodatni napor vodstev policijskih postaj v tem kontekstu ne bodo odveč.

Združeno spremenljivko »Uspešnost policistov« so župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje ocenili z oceno 3,17. Rezultat ni slab dodatna prizadevanja vodstev policijskih postaj pa prav tako ne bodo odveč.

Najslabše so župani in svetniki v občinah Koper, Izola, Piran, Zagorje ob Savi in Grosuplje ocenili »Zadovoljstvo z delom policistov« in sicer z oceno 3,14, ki se nekako povezuje z »Uspešnostjo policistov«, ki so jo ocenili le za odtenek bolje in sicer z oceno 3,17. Policisti morajo biti kar se le da strokovni, hitri in učinkoviti, zato predlagamo več usposabljanj, na katerih bi izpopolnili znanja iz reševanja problemov, nepristranskosti pri obravnavanju na vseh področjih dela in izboljšanju stopnje integritete. V primerjavi z raziskavo Gorenak (2003) se je ta segment dela očitno poslabšal, saj je bil v tistem času ocenjen zelo visoko, na drugem mestu, tokrat pa na zadnjem. Te ugotovitve nakazujejo, da je na tem področju nujno potrebna rešitev, ki jo vidimo v kakovostnejšem šolanju kandidatov za policiste in večjem pridobivanju praktičnega znanja na terenu, z obveznim in kakovostnim mentorstvom na začetku policijske kariere vsakega posameznika.

Zaključimo lahko, da je splošna podoba policije na območjih, kjer smo izvajali raziskavo v obeh županov in svetnikov relativno dobra.

6 Literatura

- Eck, J. in Spelman, W. (1989). *A problem – oriented Policing in Seattle: A model partnership between Citizen and police. Nij research in brief*. Washington: Department of justice.
- Evropska listina lokalne samouprave. (1996). *Uradni list Republike Slovenije* (15).
- Gorenak, V. (2003). Uspešnost policijskih postaj – ocene županov in svetnikov. *Teorija in praksa*, 40(4), 677-695.
- Gorenak, V., Žaberl, M. in Gorenak, I. (2009). *Organizacija in delovanje policije*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Kocjančič, R., Ribičič, C., Grad, F. in Kaučič, I., (2006). *Ustavno pravo Slovenije*. Ljubljana: Visoka upravna šola.
- Kosmač, F. in Gorenak, V. (2004). Stališča komandirjev policijskih postaj do policijskega dela v skupnosti. *Dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko - varnostne vede.
- Meško, G. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo - izziv za Slovensko policijo. *Teorija in praksa*, 38(2).
- Peklar, B. (2006). *Organizacija in naloge policije*. Ljubljana: MNZ-Policija, GPU Policijska akademija.
- Poročilo o delu policije za leto 2009*. (2010). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve – policija.
- Poročilo o delu policijske uprave Koper za leto 2009*. (2010). Policijska uprava Koper
- Poročilo o delu policijske uprave Ljubljana za leto 2009*. (2010). Policijska uprava Ljubljana
- Sherman, L. W. (1995). *Hot Spots of Predatory Crime*. Routine Activities and the Criminology of Place.
- Ustava Republike Slovenije. (1991). *Uradni list Republike Slovenije*, (33).
- Virant, G. (2004). *Pravna ureditev javne uprave*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Zakon o lokalni samoupravi. (2007). *Uradni list Republike Slovenije*, (94).
- Zakon o osebni izkaznici. (2008). *Uradni list Republike Slovenije*, (71).
- Zakon o policiji. (1998). *Uradni list Republike Slovenije*, (48).
- Zakon o policiji. (2009). *Uradni list Republike Slovenije*, (66).
- Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. (1999). *Uradni list Republike Slovenije*, (108).
- Zakon o tujcih. (2008). *Uradni list Republike Slovenije*, (71).
- Zbirka navodil in usmeritev s področja dela sektorja za organizacijo in razvoj uniformirane policije*. (2001). Ministrstvo za notranje zadeve – policija.
- Žaberl, M. (2006). *Temelji policijskih pooblastil*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.